

Upprättare
Katrín Boström och Gösta Andersson
Regionala Utvecklingsgruppen

Datum
2015-03-10

Strategi för delaktighet i hälso- och sjukvården för patienter, närstående och patient-/brukarorganisationer

Inledning

Utvecklingen i samhället har under senare år inneburit att den traditionella synen på patienten/brukaren som "mottagare" av hälso- och sjukvård förändrats i riktning mot ett nytt synsätt där patienten/brukaren ses som medskapare. Några faktorer som påverkat är t ex allt fler välutbildade medborgare, tekniska lösningar, tillgänglig information och utökad valfrihet. Den pågående kulturförändringen pekar på att utformningen av hälso- och sjukvården bör ha sin utgångspunkt i ett patientperspektiv snarare än ett produktionsperspektiv.

Den 1 januari 2015 träder Patientlagen i kraft. Målet med lagen är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Patientlagen tydliggör det speciella ansvar vården har när patienten är ett barn.

Samverkansnämnden i Uppsala/Örebroregionen har tagit initiativ till ett gemensamt förhållningssätt i dessa frågor i respektive landsting och nämndens egen verksamhet i enlighet med nedanstående.

Detta dokument tar sin utgångspunkt i ett medborgare- och patientperspektiv. Det kan ses som ett sätt att politiskt markera vikten av att hälso- och sjukvården tydligt planeras och genomförs i denna anda.

Målet är

En ökad delaktighet från patienter, närstående och patient-/brukarorganisationer i utvecklingen av hälso- och sjukvården så att hälso- och sjukvården inkluderar patienter/närståendes perspektiv.

Målgrupperna är....

Samverkansnämndens egen verksamhet samt de sju medlemslandstingen och dess hälso- och sjukvårdsverksamheter.

Perspektiv för delaktighet/medverkan

A. Delaktighet/medverkan/partnerskap i den egna vårdssituationen

Mål

Patienten ska vara välinformerad och ges möjlighet till ett ökat inflytande över sin egen vård. Patienten ska ses som en medskapare i vården.

Hur kan målet uppnås?

Vård och behandling ska utformas utifrån patientens behov. Patientens och närståendes upplevelser, erfarenheter och önskemål utgör en kunskapskälla som vägs samman med forskning och beprövad erfarenhet. Vårdens processer bör utvecklas utifrån patientens väg i vården och vårdkontaktarna samordnas i en logisk kedja som utgår från patientens behov och som skapar värde och patientnytta.

Upprättare
Katrín Boström och Gösta Andersson
Regionala Utvecklingsgruppen

Datum
2015-03-10

Arbets sättet i vården bör utformas så att patienten så långt möjligt utgör en av två jämställda parter i planeringen, genomförandet och uppföljningen av vården. Ökad delaktighet och en större individuell anpassning stimulerar patient/brukare till ett större ansvarstagande och engagemang.

B. Delaktighet/medverkan i utvecklingen av hälso- och sjukvården i ledningen på verksamhetsnivå

Medskaparprocesser kan omfatta såväl den direkta vårdsituationen/vårdprocessen som bidrag till ledningsarbete.

Mål

Patienter och närståendes kunskaper, erfarenheter och synpunkter tas tillvara tidigt i utvecklingen av en hälso- och sjukvård som fokuserar på kvalitet som ökar värdet för patienten och därmed bidrar till en effektivare vård.

Hur kan målet uppnås?

Patienter och närståendes upplevelser och berättelser *kan* användas för att identifiera utvecklings-/förbättringsbehov i syfte att utveckla patienters/närståendes möjligheter till påverkan av sin vård.

Som ett stöd för utvecklingen *kan* den operativa ledningen:

- Utarbeta mål och strategier för patientens delaktighet.
- Underlätta för patienter och närstående att ta del av den information de behöver.
- Följa upp och utvärdera graden av patientens delaktighet.
- Utarbeta mål och strategier för egenvård

C. Medverkan i ledning och styrning av hälso- och sjukvården på övergripande ledningsnivåer

Mål

Den övergripande ledningsorganisationen har en etablerad dialog med patient- brukarföreträdare som ger möjlighet till systematiska bidrag till vårdens styrning och ledning i tidigt skede.

Hur kan målet uppnås?

Utarbetande av förslag till beslut *kan* inbegripa tidig medverkan från patientorganisationer eller motsvarande och ske på olika sätt, t ex genom hearings, remissförfarande, patient- och närståendeenkäter, intervjuer och/eller fokusgrupper.

Arbetsformerna bör vara tydliga avseende vid vilka tillfällen patienter och närstående och/eller patient-/brukarorganisationer medverkar och på vilket sätt.

Upprättare
Katrín Boström och Gösta Andersson
Regionala Utvecklingsgruppen

Datum
2015-03-10

Som ett stöd för utvecklingen *kan* ledningen:

- Utarbeta övergripande mål och strategier för hur patienter och närstående ska medverka till att utveckla vården.
- Efterfråga system som underlättar för patienter och närstående att ta del av den information de behöver.
- Agera på samlad analys utifrån ärenden från Lex Maria, IVO och Patientnämnden.
- Efterfråga resultat på patientens delaktighet i beslutsprocessen.

Övrigt

Den ökade delaktigheten kan ses som en del av den generella moderna kunskapsstyrningen som syftar till en god vård baserad på den senast tillgängliga relevanta kunskapen.